

Planstrategi – en strategisk planprioritering 2023-2027

Innhold

INNLEDNING	3
KOMMUNAL PLANSTRATEGI	4
Hensikt	4
Virkning	4
Innhold	4
Prosess og medvirkning	4
SKAL KOMMUNEPLAN REVIDERES I PERIODEN?	4
OPPBYGNING AV PLANSTRATEGIDOKUMENTET	6
BAKGRUNN	7
Utviklingstrekk 2000-2023	7
Aldersfordeling (Dagens situasjon)	8
Framskrivning	9
Føringer i folkehelsearbeidet	10
Utfordringsbildet i Karmøy kommune	10
Folkehelsearbeidet i Karmøy kommune	12
VÅRE PRIORITERTE SATSNINGSOMRÅDER	13
GOD HELSE	14
GOD UTDANNING	15
LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE	16
ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST	17
BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN	17
STOPPE KLIMAENDRINGENE OG STYRKE NATURMANGFOLDET	19

Innledning

Studier av norske planstrategier har vist at de har bidratt til å strukturere planarbeidet, samt at de har fungert godt som et ressursstyringsdokument. Videre er erfaringen at de ofte er lite strategiske og har et lavt politisk eierskap. Karmøy kommune ønsket derfor å utvikle en strategisk planstrategi i et tett samarbeid mellom politikk og administrasjon.

I plan- og bygningsloven § 10-1 står det blant annet:

«Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden».

En felles forståelse for utfordringsbildet, kan bidra til en felles forståelse for hva som må til for å ta i kast med utviklingen av et godt samfunn. Dette er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel, som er Karmøy kommune sitt overordnede styringsverktøy. På bakgrunn av en analyse av lokal kontekst vedtok kommunen syv prioriterte satsningsområder med tilhørende mål og delmål. For flere av satsningsområdene har kommunen konkrete planer, men det er identifisert at vi mangler planer for Likestilling og inkludering, Stoppe klimaendringene og styrke naturmangfoldet (en plan som ser natur og klimakrisen i sammenheng), samt en plan for Samskaping og samarbeid for å nå målene. Videre er det formålstjenlig og fremtidsrettet å utarbeide et overordnet strategisk dokument for folkehelse, hvor flere eksisterende temaplaner kan fases inn eller knyttes til. Dokumentet tar sikte på å definere en tydelig folkehelsepolitikk samt samordne og systematisere folkehelsearbeidet på tvers av kommunale sektorer. Sist, men ikke minst er det ønskelig å utarbeide en plan som tar sikte på å samordne forvaltningen og utviklingen av kommunens eiendomsportefølje. Tomter og bygg er ressurser som direkte kan støtte opp om kommunens målsettinger - og det er derfor viktig å få en helhetlig tilnærming til dette.

Planstrategien er ikke en plan, men en strategisk prioritering av planer. Planer skal ikke produseres for skrivebordsskuffen, men bidra til ønsket utvikling. Før planer utarbeides bør man kunne svare på følgende: «hva skal bli annerledes?», «hvem skal bruke planene?», «hvordan skal planene brukes?» og «hvordan skal det rapporteres på dem?»

Kommunal planstrategi

Hensikt

På sitt beste kan planstrategien **bidra til strategisk styring og prioritering av planarbeid**. Den skal fungere som en kontrakt mellom politikk og administrasjon, hvor man avklarer kapasitet og ressursbruk. Ideelt sett bør alle vedtak i kommunestyret basere seg på, eller refereer til langsiktige planer og felles mål – også når det oppstår akutte saker. Derfor er utvikling av langsiktige planer strukturerende for samfunnsutviklingen. En politisk eid planstrategien vil kunne fungere som et politisk verktøy for å sette den nye posisjonen sitt politiske prosjekt ut i live.

Gjennom å belyse kommunens planbehov og strukturere en plan for gjennomføring, vil en planstrategi kunne gi forutsigbarhet og oversikt, som er helt avgjørende for en god ressursforvaltning og et godt samarbeid mellom politikk og administrasjon.

Virkning

Planstrategien er et retningsgivende dokument og har ikke direkte rettsvirkning. Av den grunn er det ikke grunnlag for andre myndigheter til å fremme innsigelser mot en kommunal planstrategi. Det må også understrekes at planstrategien ikke er en plan, men snarere en strategisk planprioritering for kommunestyreperioden.

Innhold

Ettersom det er store variasjoner på landsbasis blant kommunenes utfordringer og behov, er det ikke krav at planstrategien skal utarbeides og struktureres etter en fastlagt mal. Plan- og bygningsloven legger likevel noen føringer for innholdet i planstrategien. Av konkrete oppgaver skal planstrategien vurdere planbehov i henhold til samfunnsmessige utfordringer, kommunens eget behov (pbl § 10-1), regionen i helhet (pbl § 7-1) samt interkommunalt plansamarbeid (pbl § 9-1). Som et minimumskrav skal planstrategien ta stilling til om kommuneplanen skal revideres i løpet av kommunestyreperioden.

For øvrig sier plan – og bygningsloven § 3-1 at planlegging skal være realistisk og ikke kompliseres utover dette: «Planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring og ikke være mer omfattende enn nødvendig».

Prosess og medvirkning

Når kommunen utarbeider planstrategi, skal det innhentes synspunkter fra statlige og regionale myndigheter samt nabokommuner. Forslag til vedtak av planstrategien skal offentliggjøres minst 30 dager i forkant av endelig behandling i kommunestyret. Det er ikke slik at kommunestyret ber innbyggerne om råd for å lage en planstrategi – innbyggerne har gitt sitt råd gjennom stemmeseddelen. Eierskapet til planstrategien skal først og fremst ligge i kommunestyret, men for at den skal være gjennomførbar har det vært en tett dialog mellom de folkevalgte og kommuneadministrasjonen.

Skal kommuneplan revideres i perioden?

Karmøy kommune har hatt behov for å rullere sitt overordnede styringsverktøy for bedre å kunne legge til rette for en mer bærekraftig samfunnsutvikling. I forrige kommunestyreperiode, 2019-2023, vedtok et samlet kommunestyre en overordnet visjon for kommuneplanens samfunnsdel «Sammen skaper vi en bærekraftig og inkluderende kommune». For å nå den visjon ble syv satsningsområder, med tilhørende mål og delmål vedtatt. Samfunnsdelen ble fastsatt 13.06.2022.

Som en av de aller viktigste planoppgavene i kommunestyreperioden 2023-27 står rulleringen av kommuneplanens arealdel. Planprogrammet for rullering av arealdelen ble fastsatt 12.02.2024. Et sentralt mål for dette arbeidet er ambisjonen om å utvikle et samstemt plansystem hvor arealbruken støtter opp om målene fra samfunnsdelen. Per i dag er det store avvik mellom kommuneplanens arealdel og de mål som er satt for en bærekraftig samfunnsutvikling, og det er avgjørende for kommunens utvikling at den nye arealdelen blir en kartmessig speiling av målene i samfunnsdelen.

For å ivareta en samstemthet i kommunens plansystem, er det ikke å anbefale at kommunen starter opp et arbeid med å rullere kommuneplanens samfunnsdel i denne valgperioden. Denne valgperioden vil handle om hvordan kommunen kan få implementert visjonen og målene fra samfunnsdelen i alt planarbeid.

Oppbygning av planstrategidokumentet

Planstrategien inneholder ett bakgrunnskapittel som setter søkelys på **demografi og folkehelse**. Videre følger tematiske kapitler som omhandler kommunens **syv prioriterte satsningsområder** fra kommuneplanens samfunnsdel, med en kort innledning til tematikken og målsettingene.

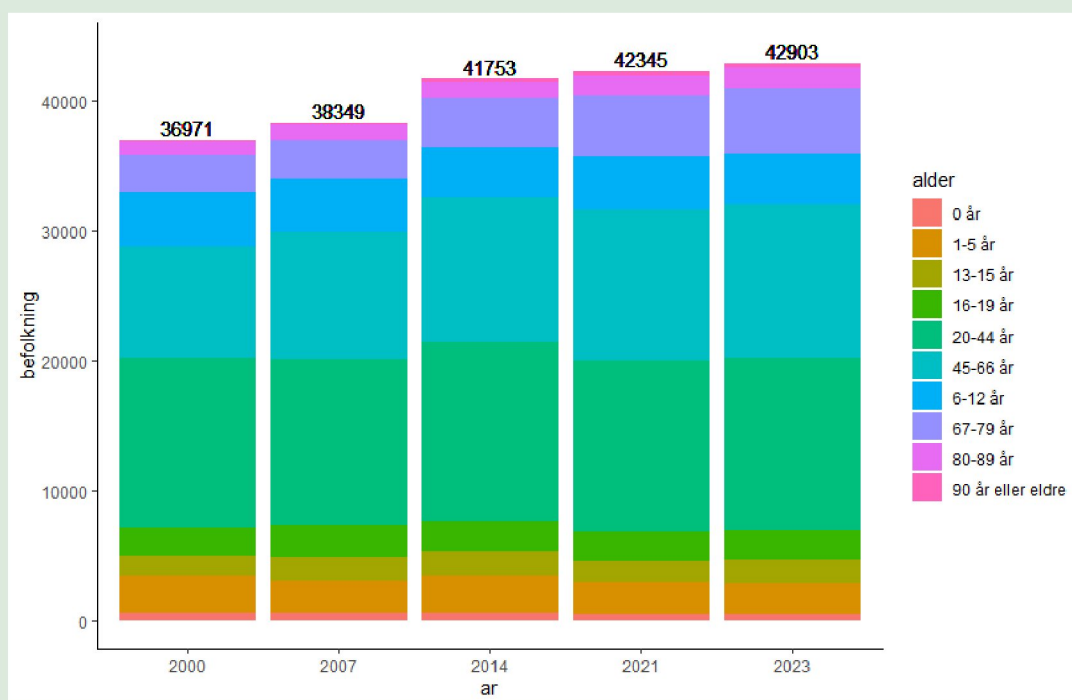
Gitt at satsningsområdene ikke eies av en enkelt etat eller virksomhet, men er kommunens felles veikart, vil det være naturlig at de ulike tematiske kapitlene har planer fra ulike etater. De syv prioriterte satsningsområdene skal bidra til at karmøysamfunnet tar tak i utfordringsbildet, og sammen skaper en inkluderende og bærekraftig kommune.

Planstrategien 2023-2027 skal styrke koblingen mellom kommunens planbehov, administrative ressurser og økonomi. Det vil derfor være viktig å skape en sterk sammenheng mellom planstrategi og økonomiplan.

Bakgrunn

Demografi

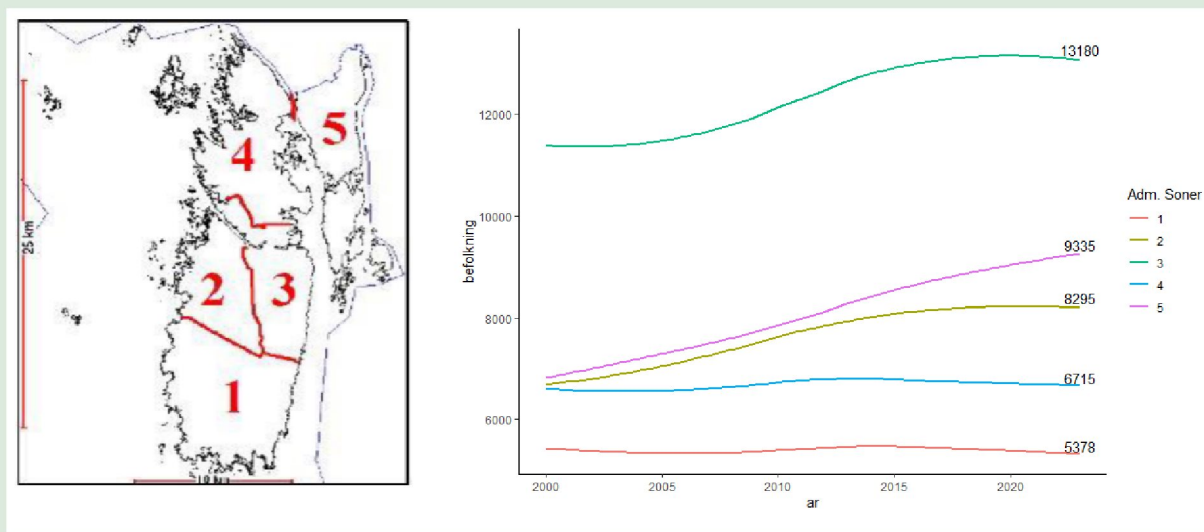
Utviklingstrekk 2000-2023

I Figur 1 fremgår det at befolkningen på Karmøy har økt fra rundt 37 000 til nesten 43 000 mellom 2000 og 2023.

FIGUR 1: BEFOLKNING AV KARMØY MELLOM 2000 - 2023, KILDE: SSB

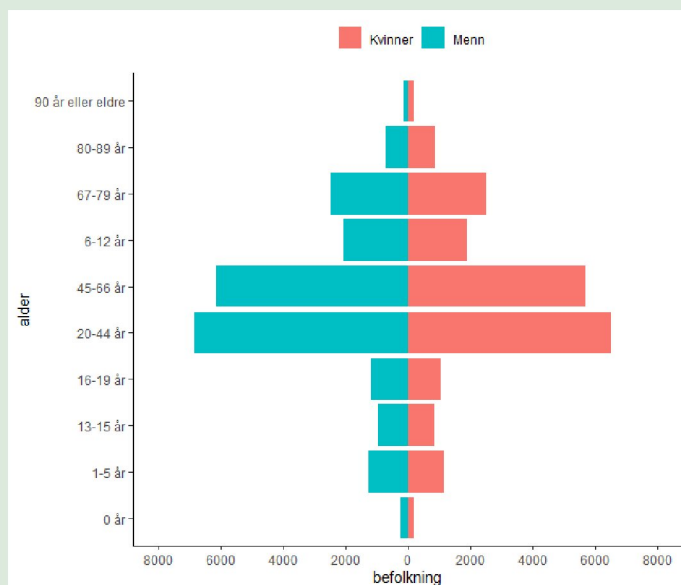
Mens økningen har vært på rundt 6000, viser den generelle trenden en avtagende vekst i befolkningen. Mellom 2021 og 2023 økte befolkningen på Karmøy bare med 558 personer. Hovedårsakene til dette er en nedgang i fødselstall og innvandring. Tidligere befolkningsmønstre indikerer også at dette vil være en aktuell problemstilling i årene som kommer, avhengig av eventuelle endringer i tiltrekning og frastøtning av befolkningsendringer (for eksempel økt antall asylsøkere, forbedret infrastruktur, nye bransjer på arbeidsmarkedet osv.).

FIGUR 2: ADMINISTRATIVE SONER OG BEFOLKNING ENDRINGER I SONENE MELLOM 2000 - 2023, KILDE: SSB

Det er vanlig å dele Karmøy inn i fem administrative soner. Basert på SSBs befolkningsdata ser vi at en betydelig del av Karmøys befolkning er konsentrert i sone 3 (31%) og sone 5 (22%). Mer enn halvparten (ca. 63%) av befolkningen på Karmøy bor i sonene 1, 2 og 3. Blant disse sonene har sone 5 og sone 2 opplevd den største økningen i befolkningen siden 2015, mens sone 1, 3 og 4 har hatt en stabil befolkningsutvikling.

Aldersfordeling (Dagens situasjon)

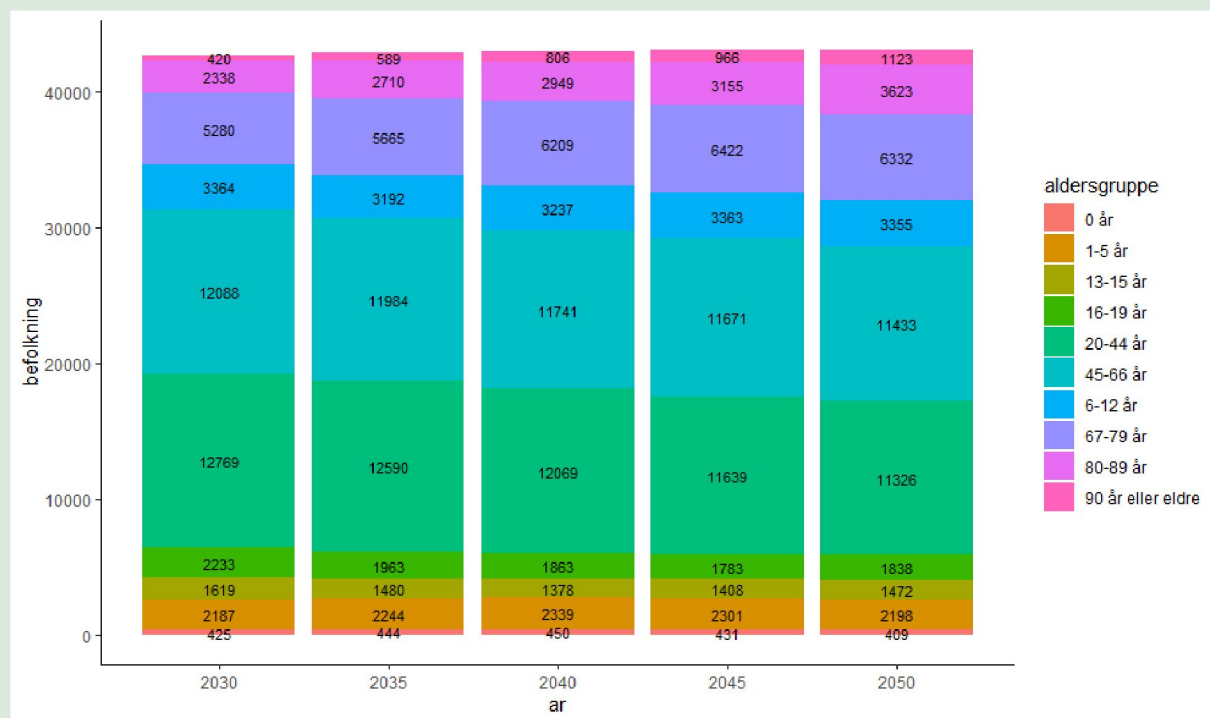

FIGUR 3: ALDERSFORDELING AV KARMØY KOMMUNES POPULASJON I 2023

Befolkningen i Karmøy kommune består i stor grad av aldersgruppen 20-44 år (31%) og 45-66 år (28%). Den lave andelen av yngre befolkning antyder imidlertid at disse gruppene vil minske jevnt over tid.

Den relativt lille størrelsen på den yngre generasjonen indikerer at Karmøy kommune vil oppleve en mindre arbeidsstyrke på arbeidsmarkedet og færre skattebetalere. Samtidig vil en større andel av den aldrende befolkningen øke etterspørselen etter helse- og omsorgstjenester fra kommunen. Kombinasjonen av disse konsekvensene antyder at Karmøy kommune vil møte stadig større utfordringer med å tilby helse- og omsorgstjenester i de kommende tiårene.

Framskrivning

FIGUR 4: FRAMSKRIVNING (HOVEDALTERNATIV) AV BEFOLKNING I KARMØY KOMMUNE ETTER ALDERSGRUPPE

Befolkningsprognoser fra SSB viser at trendene vil forbli stabile i de kommende tiårene. Basert på hovedalternativet i prognosene, forventes det at befolkningen på Karmøy kommune vil øke fra dagens 42 903 til 43 041 innen 2040. Figur 4 viser også endringer i aldersfordelingen av befolkningen på Karmøy. Hovedsakelig vil trenden med en aldrende befolkning fortsette fram til 2050 i Karmøy.

	2030	2035	2040	2045	2050
Fødte	424	444	442	421	400
Døde	351	378	405	422	434
Nettoinnvandring	56	55	55	55	54
Innenlands nettoinnflytting	-102	-86	-63	-49	-42

FIGUR 5: NØKKELE POPULASJON BEVEGELSER I KARMØY KOMMUNE, KILDE: SSB

Analysen fra SSB indikerer også at de forventede endringene i befolkningen i hovedsak vil skyldes synkende fødselstall, økende dødsfall og synkende nettoinnvandring. Analysen viser også at det forventes en nedgang i utflytting fra Karmøy kommune mellom 2030 og 2050.

Folkehelse

Føringer i folkehelsearbeidet

Folkehelseloven regulerer det systematiske folkehelsearbeidet som kommunen har plikt til å drive.

Folkehelseloven § 3 definerer folkehelse som: “befolkningens helsetilstand og hvordan folkehelse fordeler seg i befolkningen”. Folkehelsearbeid handler om innsatsen rettet mot faktorer som påvirker trivsel og helse, både positivt og negativt. Det handler også om en jevnere fordeling av disse faktorene. Loven legger opp til et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid, som innebærer at kommunen skal ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og de faktorer som påvirker helsetilstanden. Kommunen skal benytte ulike kunnskapskilder som kvantitativ, kvalitativ, og erfaringsbasert kunnskap, samt brukerkunnskap for å få et helhetlig bilde over utfordringene. Denne kunnskapen danner et utfordringsbilde som skal legges til grunn i arbeidet med planstrategien og øvrige kommunale planer.

Utfordringsbildet i Karmøy kommune

Folk flest i Karmøy kommune har det bra og har en god helse. Mange faktorer er med på å gjøre Karmøy til en god kommune å vokse opp i. Samtidig har vi flere utfordringer vi må ta tak i. Basert på oversiktsdokumentet 2024 er 5 hovedutfordringer identifisert:

1. Demografiutfordringen – eldre versus yngre

Fødselstallene synker mens levealderen øker, noe som medfører at andelen yngre reduseres og andelen eldre øker. Dette viser befolkningsframskrivninger for Karmøy kommune. Lavere fødselstall er med å bidra til svak befolkningsutvikling, noe som igjen bidrar til svekket inntektsgrunnlag, og flere eldre vil legge økt press på de offentlige tjenestene. Derfor er det enda viktigere at helsetilstanden i den yrkesaktive andelen av befolkningen nå er god, slik at en legger til rette for god helse i pensjonistlivet og optimal bo-struktur. Eldre er også en viktig ressurs for Karmøysamfunnet, og en del av fremtidens løsninger.

2. Sosial ulikhet i helse

Sosial ulikhet i helse er en stor folkehelseutfordring, både på globalt, nasjonalt og lokalt nivå. Det viser flere indikatorer i oversiktsdokumentet. I Karmøy kommune har vi sosiale ulikheter når det kommer til helseutfall, slik som levealder og sykdomsbyrde, men også når det kommer til risiko- og beskyttelsesfaktorer for helse.

Andel familier som lever i lavinntekt i Karmøy kommune er økende, noe som kan føre til økte sosiale ulikheter. I tillegg er utdanningsnivået i Karmøy kommune lavere enn landet totalt, og vi har flere uføre. Økonomi, utdanning og arbeid vil være viktige helsefremmende faktorer for å utjevne sosiale ulikheter i helse.

3. Ungdom og fritid

For barn og unge og deres livsløp videre er det viktig at de trives på skolen, fullfører videregående opplæring og har en aktiv fritid med sosiale møteplasser. En del barn i Karmøy kommune **trives ikke** på skolen, og en må fortsette å arbeide for å redusere mobbing på skolene. Etter pandemien ser en et **fall i andelen ungdommer som er med i en fritidsorganisasjon**, derfor må en arbeide aktivt for å redusere barrierer for deltakelse. Ungdommer og unge voksne er også for lite fysisk aktive og bruker for mye tid på skjerm i fritiden. Dette kan ha sammenheng med en relativt stor andel ungdommer som melder om **søvnproblemer og ensomhet**. Tidlig innsats rettet mot barn og unge bør være et viktig satsingsområde. En må forebygge viktige risikofaktorer som utenforskap, mobbing, ulikheter osv. på et tidlig tidspunkt.

4. Grupper som har, eller som har økt risiko for å falle utenfor

Noen grupper i Karmøysamfunnet kan oppleve å «falle utenfor». For noen handler det om manglende deltakelse i utdanning eller arbeid, vanskelig økonomi, andre på grunn av språklige utfordringer, sykdom og funksjonshemminger. **Utenforskap har sterk sammenheng med sosiale forskjeller.** Det å stå utenfor kan få konsekvenser både for den enkelte og for samfunnet, slik som helseplager, rus, kriminalitet, ekstremisme og radikalisering. Særlig noen grupper i Karmøysamfunnet er viktige å ha fokus på:

- Familier som lever i lavinntekt – særlig barn og unge
- Flyktninger og innvandrere
- Barn og ungdom som står utenfor utdanning og arbeid, samt unge uføre
- Ungdommer med sterkt avvikende atferd og mange risikofaktorer
- Personer med funksjonsvariasjoner

5. Helse – fysisk aktivitet og psykisk helse

Fysisk og psykisk helse henger tett sammen. I Karmøy kommune har vi en **økende andel med psykiske plager og lidelser, særlig unge**. I tillegg har vi en relativt stor andel med sykdommer som kan knyttes til levevaner på ulik grad, slik som overvekt og fedme, hjerte- og karsykdommer, kreft og diabetes type 2. Karmøy kommune ligger også høyt når det kommer til legemiddelbruk. Det er ikke positivt for utviklingen at unge er for lite fysisk aktive, bruker mye tid på skjerm, samt melder om søvnproblemer. Her er det viktig å legge til rette for gode vaner tidligst mulig.

Folkehelsearbeidet i Karmøy kommune

For å møte folkehelseutfordringene, og for å lykkes med folkehelsearbeidet generelt, kreves det forebygging på et tidlig stadium. **Tidlig innsats er derfor et viktig prinsipp i folkehelsearbeidet.** Barn og unges levekår og omgivelser i oppveksten har betydning for helsen senere i livet, og er et sentralt område i folkehelsearbeidet. Viktige arenaer er familien, barnehage, skole, fritid og nærmiljø.

Et annet viktig prinsipp i folkehelsearbeidet er «**Helse i alt vi gjør**». Prinsippet skal bidra til at befolkningens helse blir ivaretatt på politisk nivå og på tvers av de ulike etatene i kommunen. Det er også helt sentralt med samhandling på tvers av kommunale etater, offentlige nivå, samt frivillig og privat sektor.

Våre prioriterte satsningsområder

God helse

Utfordringer og utviklingstrekk

Utfordringsbildet i kommunen er sammensatt: Levekårsundersøkelsen viser at kommunen bør jobbe målrettet for å motvirke og utjevne sosial ulikhet; karmøysamfunnet har en lav score på viktige likestillingsindikatorer; Oversiktsdokumentet for folkehelse viser blant annet at Karmøy kommune har flere tilfeller av livsstilssykdommer, som hjerte- og karsykdommer og noen krefttyper, enn landsgjennomsnittet; Karmøy vil ha en økning i den eldre befolkningen og en forventet økning av forekomsten av demens; Det er færre unge som er fysisk aktive, og færre unge som er fornøyde med helsen, enn landsgjennomsnittet; Kommunen har en økning av ungdommer som rapporterer om psykiske plager og ensomhet; Karmøy kommune har flere som fullfører videregående opplæring enn landsgjennomsnittet, men har likevel flere i alderen 16-66 år som ikke er i arbeid eller utdanning.

Innsatsen må være tverrsektoriell og kunnskapsbasert om kommunen skal evne å nå sine mål. Kommunen skal sikre bred involvering og forankring i folkehelsearbeidet, for løsningene på folkehelseutfordringene går på tvers av nivåer og sektorer i samfunnet.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune har et helsefremmende samfunn som forebygger og utjevner sosial ulikhet. 3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 4 GOD UTDANNING 8 ØKSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST 10 MINDRE ULIKHET 11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE	- Karmøy kommune har lagt til rette for et inkluderende samfunn preget av gode oppvekstvilkår. - Karmøy kommune har fremmet livskvalitet og mental helse gjennom hele livsløpet, og motvirket tidlig død. - Karmøysamfunnet har minimum en sysselsettingsgrad tilsvarende landsgjennomsnittet og anstendige arbeidsforhold for alle, uansett kjønn, funksjonsnivå, etnisitet og alder. - Innbyggerne i Karmøy kommune har små forskjeller i levekår og opplever seg inkludert i sosiale, økonomiske og politiske sammenhenger. - Karmøy kommune har en helhetlig og bærekraftig politikk som prioriterer tidlig innsats og forebygging. - Karmøy kommune har et sømløst tjenestetilbud med fokus på heltidspraksis, kvalitet og kompetanse.

God utdanning

Utfordringer og utviklingstrekk

God utdanning bærer både den enkelte og samfunnet videre. Utdanning motvirker sosial ulikhet og er en forutsetning for verdiskaping, inkludering, livsmestring, kunnskap og dannelse av viktige verdier som likestilling og verdsetting av kulturelt mangfold. Det er kvaliteten og innholdet gjennom hele utdanningsløpet som er det aller viktigste for å nå hovedmålet. For å levere kvalitet, som ivaretar det enkelte barn sitt behov, trenger kommunen kompetente ansatte og god ledelse. Karmøy kommune skal særlig satse på lederutvikling og skap et enda sterkere lag av ledere som jobber mot samme målsettinger. Barnehagene og skolene er dannelses- og læringsarenaer som ikke bare utdanner fremtidens arbeidstakere, de former også dagens barn og unge. For å bli en samskapende kommune skal barn og unge sin stemme bli hørt, og de skal kunne få påvirke egen hverdag og fremtid. Arbeidslivet har et økt kompetansebehov, og er i stadig endring, noe som gir et økt behov for omstilling, samarbeid, digitalisering og teknologiutvikling. Dette sammen med økt levealder, mangfold og innvandring gjør at karmøysamfunnet må satse på livslang læring. Å lære hele livet er ikke synonymt med utdanning hele livet. Å satse på kompetanse innebærer både utdanning, men også andre typer opplæring som ikke gir studiepoeng eller annen offentlig godkjent, formell kompetanse. For å kunne levere gode tjenester må kommunen etterstrebe en bærekraftig barnehage og skolestruktur. Kommunen kan både gjennom arealplanlegging og proaktive investeringer sørge for at vi får rett funksjon på rett sted.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune har et bærekraftig utdanningsløp med gode pedagogiske arenaer som bygger kompetanse, utjevner sosial ulikhet, skaper fellesskap, livsmestring og ivaretar den enkelte. 4 GOD UTDANNING 5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE 10 MINNRE ULIKHET 12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE	• Alle i Karmøy kommune fullfører videregående opplæring • Barn i barnehager og elever i skolen får et pedagogisk tilbud som gir kreativitet, lærelyst og mestring. • Karmøy kommune har nødvendige ressurser og høyt kvalifiserte ansatte og ledere som jobber mot felles mål i utdanningsløpet. • Karmøy kommune har utjevnet sosiale forskjeller, og gitt barn og unge evne til å fremme bærekraftig utvikling, trygge samfunn, god psykisk helse, likestilling, og verdsetting av kulturelt mangfold. • Karmøysamfunnet har lagt til rette for livslang læring for alle. • Karmøy kommune sin barnehage- og skolestruktur motvirker klimaendringene og gir en effektiv drift hvor transformasjon, gjenbruk, sambruk og sirkulærøkonomi gir kommunen en bærekraftig samfunnsutvikling.

Likestilling mellom kjønnene

Utfordringer og utviklingstrekk

Nasjonal statistikk viser at Karmøy kommune ligger langt under nasjonale snittverdier for viktige likestillingsparametere. Utfordringsbildet har over tid vært svært tydelig, og har både økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser. Åpenbart vil verdiskapingen øke om flere kvinner jobber fulltid. Åpenbart vil demokratiet styrkes om det i større grad speiler befolkningssammensetningen. Karmøy kommune ønsker både å jobbe med strukturell endring knyttet til arbeidsliv, heltidskultur og kjønnsbalansert næringsstruktur. I tillegg er det viktig å jobbe med en likestillingskultur som på sikt kan bidra til å endre de strukturelle forholdene. Dette kan kommunen løfte opp i sin egen tjenesteproduksjon, som arbeidsgiver og som samfunnsutvikler.

For å oppnå likestilling må det anlegges en bred tilnærming som fordrer samarbeid på tvers av det offentlige og private. Likestilling handler om kultur, arbeid, rettigheter, økonomi, samfunn og politikk. Prinsippet om at «ingen skal etterlates» gjør at kommunen må jobbe særlig strategisk opp mot de mest utsatte delene av samfunnet. Sårbarhet og mangel på inkludering blir forsterket om du har lav lønn og utdanning, lever trangbodd, eller ikke kan norsk.

Hovedmål	Delmål
Karmøysamfunnet har oppnådd likestilling og en likestillingskultur hvor deltakelse i det politiske, økonomiske og sosiale liv gjenspeiler befolknings-sammensetningen.	• Karmøysamfunnet har nulltoleranse for vold, seksuell utnyttning eller andre former for diskriminering både i privat og offentlig sfære. • Karmøysamfunnet har sikret kvinner reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer der beslutninger tas, i det politiske, det økonomiske og det offentlige liv. • Karmøysamfunnet har et inkluderende arbeidsliv med en høy sysselsettingsgrad og en heltidskultur hvor andelen som jobber deltid er lavere enn landsgjennomsnittet. • Karmøysamfunnet har inkluderende og bærekraftige byer med trygge, aldersvennlige og kjønnsbevisste byrom og grøntområder. • Karmøysamfunnet har oppnådd en likestillingskultur på alle læringsarenaer, som istandsetter begge kjønn til å fullføre videregående og muliggjør utdanningsvalg som bidrar til kjønnsbalanse i yrkeslivet. • Karmøysamfunnet har en politisk deltakelse som gjenspeiler samfunnet og inkluderer alle uavhengig av alder, kjønn, legning, funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk status.

Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Utfordringer og utviklingstrekk

Karmøysamfunnet har et klart utfordringsbilde: Vi ligger for lavt på verdiskaping, investeringer, utdanningsnivå, sysselsetningsgrad, inkludering og likestilling. Samtidig har vi svært gode muligheter for å skape en bærekraftig økonomisk vekst: Vi har et omstillingsdyktig næringsliv, og kommunen vil prioritere samskaping og samarbeid som bidrar til ønsket utvikling. Vekst i antall arbeidsplasser er tett knyttet til vekst i verdiskapingen. Karmøy er en del av et felles bo- og arbeidsmarked og regionen er tjent med at den samlede attraktiviteten øker på Haugalandet. Derfor må kommunene sørge for at vi får rett funksjon på rett sted, sånn at den samlede effekten blir større enn for den enkelte virksomhet. Arbeidet med utvikling av Haugaland næringspark og de øvrige interkommunale selskapene er også særlig viktig. Karmøy kommune ønsker å være en lagspiller som jobber for utviklingen av en robust og attraktiv region. Det grønne skiftet vil skape nye muligheter for vekst, som blant annet finnes innenfor grønn energi- og industri, havnæringene og reiseliv og opplevelse.

For å løse framtidige utfordringene er det behov for at Karmøy Kommune klarer å tiltrekke seg nye innbyggere som bidrar til økt verdiskaping og skatteinngang. Det betinger at vi klarer å skape nye attraktive arbeidsplasser i næringslivet.

Hovedmål	Delmål
Karmøysamfunnet har en inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst som bidrar til økt investeringsvilje, verdiskaping, sysselsetting og et anstendig arbeidsmarked for alle. 	- Karmøysamfunnet har et trygt og inkluderende arbeidsmarked hvor både kvinner og menn bidrar med en verdiskaping per innbygger tilsvarende landsgjennomsnittet. - Karmøysamfunnet har et utdanningsnivå tilsvarende landsgjennomsnittet, og en kompetansesammensetning som er relevant for sysselsetting og entreprenørskap. - Karmøy kommune har attraktive byer som tiltrekker seg økte investering i næringsklynger for besøks- og arbeidsplassintensiv virksomhet. - Karmøy kommune har gjennom offentlige anskaffelser stimulert næringslivet, og særlig lokalt næringsliv, til innovasjon, sirkulærøkonomi og bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre. - Karmøysamfunnet har skapt en bærekraftig turistnæring, som fremmer kultur- og naturverdier, med en verdiskaping tilsvarende landsgjennomsnittet. - Karmøy kommune har sammen med regionen oppnådd landets høyeste arbeidsplassvekst innen grønn energi- og industri, og i de bærekraftige havnæringene.

Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Utfordringer og utviklingstrekk

Karmøy kommune er en sammensatt kommune med bygder og byer. De etablerte bygdene og tettstedene har flotte kvaliteter som bør videreutvikles. Skal karmøysamfunnet nå målsettinger innenfor sosial bærekraft og inkludering, blir det viktig å bygge videre på det lokale engasjementet. Samtidig er det viktig å avklare forskjellen mellom byene og tettstedene sin funksjon i kommunen. Enkelt sagt handler det om at tettstedene skal dimensjoneres til å betjene sitt eget nærområde, mens byene skal være attraktive for hele kommunen og støtte opp om den regionale senterstrukturen.

God byutvikling er avgjørende for at Karmøy kommune skal nå målsettingene om et mer bærekraftig samfunn. Å bygge en god by handler blant annet om å bygge et samfunn hvor mennesker møtes, inkluderes, blir sett og føler seg trygge. Byen, som et sted hvor liv leves, evner å svare opp flere av vår tids største utfordringer; reduksjon i klimagassutslipp, bærekraftig verdiskaping, bedret folkehelse, og en samfunnsutvikling med mennesket i sentrum.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune har stedsbevisste, levende byer og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. 11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN 5 LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE 8 ØKSTENDE ARBEID OG ØKONOMISK VEKST 10 MINDRE ULIKHET 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE	• Karmøy kommune har styrt vekstkraften til tre levende, bærekraftige og inkluderende byer med et variert tilbud av kultur- og fritidsaktiviteter, møteplasser, arbeidsplasser, boliger, handel og tjenester. • Karmøysamfunnet har prioritert mennesket og livet mellom husene; hvor byens møteplasser bidrar med trivsel og økosystemtjenester, og de bygde omgivelsene har brukt kunst, kultur og stedsidentitet som en ressurs for å skape attraktive og bærekraftige byer • Karmøysamfunnet har en aldersvennlig og sosialt inkluderende mobilitet som prioriterer de myke trafikantgruppene og kollektivtilbudet foran privatbilen. • Alle innbyggere i Karmøy kan delta i et trygt og inkluderende lokalsamfunn, med gode oppvekstsvilkår, møteplasser og boforhold. • Karmøy kommune er en proaktiv og samskapende byutvikler som bruker strategiske investeringer og lokalisering av egen virksomhet for å utvikle levende byer. • Karmøy kommune har gjennom samskaping utviklet attraktive lokalsamfunn preget av samhold, dugnadsånd og sosial bærekraft.

Stoppe klimaendringene og styrke naturmangfoldet

Utfordringer og utviklingstrekk

Global oppvarming og tap av naturmangfold truer livsgrunnlaget vårt, og gir konsekvenser for økosystemer, mennesker og samfunn over hele verden. Å begrense temperaturøkningen på jorda krever svært raske og omfattende endringer i de fleste samfunnssektorer. Karmøy kommune har en klar ambisjon om å bli et lavutslippssamfunn hvor klimagassutslippene i 2050 er redusert med 90 til 95 prosent fra referanseåret 1990. Innen 2030 vil derfor Karmøy kommune måtte sikte mot 50% til 55% reduksjon i klimagassutslippene fra referanseåret 1990, i tråd med nasjonale målsettinger. Spredt arealbruk fører både til nedbygging av naturverdier og økte klimagassutslipp. Arealforvaltningen kan bidra til å redusere ødeleggelsene av leveområder for truede arter, viktige naturtyper og stanse tap av biologisk mangfold. Karmøy kommune vil løfte fram betydningen av de gode, tjenester og produkter naturen leverer til oss, og forvalte dem til det beste for miljøet og samfunnet. Karmøysamfunnet er tuftet på livet i havet og har utviklet seg sammen med det. For at dette skal kunne fortsette trengs sunne og produktive økosystemer i havet og langs kysten. Ved videre utvikling av næring og bruk av havet og dens naturressurser må vi være varsomme og sikre at næringen drives slik at den ikke går på bekostning av det økologiske mangfoldet.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune er et lavutslippssamfunn hvor naturmangfold og økosystemer blir beskyttet, gjenopprettet og fremmet. 	• Karmøysamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringene. • Karmøy kommune har integrert ambisjonen om lavutslippssamfunnet i egen ressursbruk og i forvaltningen av fellesskapets goder. • Karmøysamfunnet har forhindret og i betydelig grad redusert alle former for havforurensning, og oppnådd sunne og produktive økosystemer i havet og langs kysten. • Karmøy kommune har forvaltet hav-rommet slik at verken sjørettet næring, akvakultur, fiskeri eller turisme har gått ut over det økologiske mangfoldet. • Karmøy kommune har ivaretatt og hindret nedbygging av produktiv matjord, og redusert ødeleggelsene av habitater for truede arter, viktige naturtyper og stanset tap av biologisk mangfold. • Karmøy kommune har bevart og gjenopprettet effektive økosystemtjenester fra myr og ferskvannsbaserte økosystemer. • Karmøy kommune har aktivt bidratt til innovasjon og en bærekraftig omstilling av næringslivet.

Samarbeid for å nå målene

Utfordringer og utviklingstrekk

Når problemstillingene og målstrukturen er sammensatte, må kommunen utvikle nye arbeidsmetoder og samarbeidsrelasjoner for å støtte opp om visjonen Sammen skaper vi en bærekraftig og inkluderende kommune. Utfordringsbildet og målsettingene vil kreve at kommunen utvikler nye arbeidsformer; en ny retning må følges opp med en ny innretning av organisasjonen. For å kunne skape nye, innovative og bærekraftige løsninger vil kommunen styrke samarbeidet mellom det offentlige, universitets- og høyskolesektoren, næringsliv, innbyggere, lag og foreninger, sosiale entreprenører og ideelle aktører. Samskaping og samarbeid er felles for alle satsningsområdene, derfor skal kommunen bli enda flinkere til å nyttiggjøre seg all den kompetansen som finnes i organisasjonen, ved å legge til rette for økt tverrfaglig samarbeid.

Hovedmål	Delmål
Karmøy kommune har virkemidlene og de nødvendige samskapingsarenaene som trengs for å utvikle et bærekraftig samfunn. 	• Karmøy kommune har en organisasjonskultur preget av lagarbeid og samarbeid på tvers i organisasjonen. • Karmøy kommune har en organisasjonsstruktur som fremmer samskaping og samarbeid. • Karmøy kommune har gjort det enkelt for innbyggerne å delta i samfunnsutviklingen. • Karmøy kommune har økt anerkjennelsen og aktivt bidratt til et styrket sivilsamfunn. • Karmøy kommune har gode rutiner, virkemidler og arenaer for inkludering og samskaping med næringslivet. • Karmøy kommune fremmer innovasjon og har et tett samarbeid med ulike kompetansemiljøer. • Karmøy kommune anerkjenner og styrker regionens rolle i utviklingen av et bærekraftig samfunn.

Prioriterte planer som direkte støtter opp om målsettingene:

Dokument	2024	2025	2026	2027
Full rullering av kommuneplanens arealdel	Oppstart		Ferdigstilles medio 2026	
Tematisk kommunedelplan for satsningsområdet: Stoppe klimaendringene og styrke naturmangfoldet			Oppstart	Ferdigstillelse
Temaplan Samskaping og samarbeid for å nå målene	Oppstart		Ferdig	
Temaplan Likestilling og inkludering			Oppstart	Ferdig
Temaplan Strategisk folkehelseplan		Oppstart	Ferdig	
Temaplan Strategisk næringsplan	Oppstart		Ferdig	
Temaplan Kommunen som strategisk eiendomsaktør og samfunnsutvikler		Oppstart		Ferdig

Se ellers vedlagt oversikt for andre relevante planer i valgperioden